

Reageren?

Brieven: maximaal 200 woorden.

Artikelen: maximaal 700 woorden.

Mail uw reactie met naam, adres en telefoonnummer naar
opinie@nd.nl of Postbus 2085, 3800 CB Amersfoort.Meer informatie: nd.nl/contactLANS BOVENBERG • hoogleraar economie aan het Erasmus Economics and Theology Instituut (EETI) van de Erasmus Universiteit Rotterdam nd.nl/opinie BEELD KEFKENADASI

GELD IS EEN ICOON VAN GOD

Geld is een icoon van Gods toewijding. God staat borg voor zijn schepping en biedt ons de veiligheid om als eerste te kunnen geven.

... Geld wordt in geloofskringen vaak vooral gezien als een afgod. Maar geld heeft ook een andere kant: als een betrouwbare belofte maakt geld samenwerking mogelijk en wordt Gods schepping vruchtbaar.

Geld is een icoon van Gods heerlijkheid: het weerspiegelt de betrouwbaarheid van God die borg staat voor zijn schepping. De schepping wordt vruchtbaar door samenwerking: wederzijdse dienstbaarheid kan waarde scheppen voor iedereen. Die samenwerking komt alleen op gang als er partijen zijn die als eerste durven te geven. Maar kunnen mensen er dan wel op vertrouwen dat er iemand voor hen zorgt als zij als eerste anderen dienen? Zonder dat vertrouwen is de kans groot dat mensen zich inzetten voor zichzelf in plaats van voor anderen. Het dienen van anderen gaat dan namelijk gepaard met kredietrisico: het risico dat je wel geeft, maar niets terugkrijgt. Door de angst voor kredietrisico komt de samenwerking en de daardoor gecreëerde waarde niet tot stand. Dat is zonde.

Wie verlost de economie dan uit deze zondeval? Dat is een partij die betrouwbare beloftes uitgeeft. Geld is niets meer en niets minder dan een schuldbekentenis van een partij die iedereen vertrouwt.

De partij die betrouwbare beloftes uitgeeft, neemt het kredietrisico over van de persoon die als eerste geeft, door borg te staan voor het samenwerkingsverband. Die ene betrouwbare partij die beloftes uitgeeft is in onze economie de centrale bank. Door complexe samenwerking mogelijk te maken, is geld misschien wel de waardevolste sociale uitvinding ooit. Kijk maar naar landen waar de belofte van de centrale bank om geld waardevast te houden niet geloofwaardig is. Daar wil je niet wonen. Want daar ben je je leven niet zeker.

relaties

Centrale banken koesteren niet alleen de waarde van geld, ze beschermen ons ook tegen de desastreuze sociale gevolgen van geldzucht. Als mensen in onzekere tijden alleen nog maar geld willen aanhouden en geen relaties meer aan durven te gaan, grijpt de centrale bank in. Zij verlaagt

rentes of neemt zelf kredietrisico, als dat nodig is. Zo voorkomt de centrale bank dat de economie in een vertrouwensval terecht komt omdat er geen krediet meer verstrekt wordt. Centrale banken hebben op deze manier de economie voor een vertrouwensval behoed tijdens de coronapandemie. Zo staan de landen in de

Geld weerspiegelt de betrouwbaarheid van God die borg staat.

Europese Monetaire Unie (EMU) via de balans van de Europese Centrale Bank borg voor elkaar. De drie woorden 'Whatever it takes' van de vroegere Europese bankpresident Mario Draghi uit de zomer van 2012 hebben de Europese Monetaire Unie een stevig fundament gegeven. Daarmee is veel leed voorkomen. Het commitment van een betrouwbare

centrale bank is niet alleen reden voor dankbaarheid, het is ook een icoon van Gods commitment aan zijn economie: de schepping. Niet voor niets staat op de dollar 'in God we trust' en op de rand van Nederlandse munten van 2 euro: 'God zij met ons'. Christus zegt in de bergrede: 'Zoek liever eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden.' Christus begrijpt dat mensen alleen durven geven als ze erop kunnen vertrouwen dat hun gegeven zal worden. Alleen als mensen vertrouwen dat God borg staat, wordt de schepping vruchtbaar.

zondeval

De zondeval kan gezien worden als een gebrek van vertrouwen in God als centrale bank van de schepping. Om de schepping uit die zondeval te bevrijden en het koninkrijk van God op aarde te vestigen, moest Christus laten zien dat God de Vader daadwerkelijk borg staat voor zijn schepping. Daarom moest Christus sterven aan het kruis in het vertrouwen dat zijn Vader Hem weer tot leven zou wekken. De opstanding opende het hart van de mens voor de Heilige

Geest. Die Geest van de opgestane Christus is het onderpand, de helper, die mensen bijstaat om als eerste te durven geven. Mensen kunnen met die Geest de schepping krediet verlenen. Daardoor wordt de schepping weer vruchtbaar en krijgt ze weer hoop.

idool

Geldzucht moet worden bestreden; als idool kan geld veel kwaad aanrichten. Een idool verwijst naar zichzelf, maar een icoon weerspiegelt Gods glorie.

Geld is een icoon van Gods toewijding. God staat borg voor zijn schepping en biedt ons de veiligheid om als eerste te kunnen geven. God is als het ware de betrouwbare centrale bank van Gods koninkrijk. Dat koninkrijk is al onder ons. Betrouwbaar geld draagt bij aan de vruchtbaarheid van Gods schepping door grootscheepse samenwerking mogelijk te maken.

►► Dit is een bewerkte versie van de bijdrage van de auteur aan het symposium ter gelegenheid van de uitreiking van de Jhr. mr. A.F. de Savornin Lohmanprijs aan Jan Prij voor zijn boek 'God en geld'.